

նահանգ ըսուիլ իրենց մէջ՝ ինչուան որ 60,000 բնակիչ չունենայ։ Վաւառին կառավարութիւն տարբեր է նահանգներէն . վասն զի բնակիչքը քաղաքացիի իրաւունք չեն կրնար ունենալ, ու իրենց վրայ մասնաւոր իշխան մը կը դնէ հասարակապետութեան նախագահը :

Բաց 'ի ռիզիւսնա նահանգէն որ այլլայլ ծուխ կ'իժողովրդապետութիւն՝ կը բաժնուի, և բաց 'ի հիւսիսային Վարովինայէն որ մանր գաւառներ կը բաժնուի, ամէն նահանգ այլլայլ կոմսութիւններ բաժնուած են . աս բաժանումը հասարակապետութեան կանգնուելէն առաջ ինչպէս որ կար՝ այնպէս պահուած է :

Իրացեալ նահանգաց ժողովքները յոշնկթոնի մէջ կ'ըլլան, որ միացեալ նահանգներուն գլխաւոր քաղաքն է : Իս քաղքին երեւելի շէնքը Վապիտովոն ըսուածն է, որուն հիւսիսային կողմը ծերակոյտը կը ժողովուի, ու հարաւային կողմը տեղակալները . 350 անգղիական ոտք է երկայնութիւնը . 121 ոտք է կողմնական պատերուն բարձրութիւնը, և 120 ոտք է միջին գմբէթին բարձրութիւնը . 15 միլիոն ֆրանք գնացած է կ'ըսեն ասոր շինութեանը համար : Ինչ տեղը կ'ըսէ ձեռով սրահ մը կայ, որուն տրամագիծն ու բարձրութիւնը 96 ոտնաչափ է . բոլոր պատերը ագնիւ մարմարիոնով պատած են, անոնց վրայ ալ Վերիկայի երեւելի պատմութիւնները փորագրած : Հոս դրուած պատկերը տեղակալաց ժողովքին խորհրդարանն է . աս սրահը կիսաբոլոր է, 90 ոտնաչափ լայն ու 40 ոտնաչափ բարձր . 26 փառաւոր սիւններ կան մէջը : Ետտակէն քսան ոտք բարձր՝ սիւններուն ետեւի կողմը հասարակաց թանգարանն է . մէջտեղը ատենախօսին բեմն է, ու անկէ եօթը քայլ հեռու չորս բոլորը կը նստին ժողովքին անդամները : Իմէն մարդ մէյմէկ մաս

նաւոր նստարան ունի՝ թեւաւոր աթոռով, ու մէյմէկ գրասեղան՝ որուն բանալին ինքը կը պահէ : Սիւներուն չորս դին լայնկէկ ճամբայ մը կայ, անոր վրայ նստարաններ ըլլալով՝ հոն կը նստին օտարները : () տարականաց համար փառաւոր տեղ մը շինած է բեմին ետեւի դին . անոր ծայրը ուրիշ տեղ մ'ալ կայ՝ լրագրաց համառօտագրողներուն համար : Իս սրահին պակսութիւնը աս է որ ատենախօսին ձայնը որոշ չսուիր . ուրիշ ամէն կողմանէ այնպէս կատարեալ է որ նմանը գրեթէ լրոպայի մէջ չկայ :

Հ . Հ . Թ

ԱԶԳԱՅԻՆ ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆ

Իրասիւն :

Ինչ 8 ԱԾ դեկտեմբերի 7^{ին} մեւեր է Վաղղիոյ Տուրտան քաղաքին մէջ Իլսութեմ կամ Սատումանուով՝ Վափուէոնի թիկնապահը : Եւսպետ ըստոյգ է որ աս Սատումը հայ էր ազգաւ, ու Սրաստանի կողմերէն էր, բայց շատ լրոպացիք չեն գիտեր ու վրացի կը համարին զինքը : Պզտիկուց աւազակներու ձեռք իյնալով՝ ծախուած է եղեր լրագրատոս, ու ան ատենի մէմուլներուն կարգը պիտի անցնի եղեր : Երբոր 1798^{ին} Վաղղիացիք տիրեցին լրագրատոսի, Իլսութեմը Վափուէոն Պոնափարթէին մեծամեծ օգնութիւններ ըրեր ու սիրելի եղեր է իրեն . ուստի Վափուէոն ալ 1799^{ին} առեր հետը Վաղղիա բերեր է . անկէց ետքը ինչուան Պոնափարթէին ձեռք իյնալն ու Վալպա կղզին քշուիլը՝ Իլսութեմ միշտ հետն է եղեր, ու Վափուէոնին սենեկապետներուն կամ թիկնապահներուն մէջ իրմէ սիրելին չէ եղած կ'ըսեն : Ինչայն թէ շատ բամբասուած էր Իլսութեմ որ իր տիրոջը հետ քշուիլ չուզէ . և թէ-

